

Sygn. akt III AUa 111/15

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 24 czerwca 2015 r.

Sąd Apelacyjny w Lublinie III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący - Sędzia	SA Elżbieta Gawda
Sędziowie:	SA Barbara Mazurkiewicz-Nowikowska SA Elżbieta Czaja (spr.)
Protokolant: stażysta Kinga Panasiuk-Garbacz	

po rozpoznaniu w dniu 24 czerwca 2015 r. w Lublinie

sprawy A. K.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w L.

o prawo do emerytury

na skutek apelacji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w L.

od wyroku Sądu Okręgowego w Lublinie

z dnia 26 listopada 2014 r. sygn. akt VII U 1090/14

oddala apelację.

Sygn. akt III AUa 111/15

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 2 kwietnia 2014 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. odmówił A. K. przyznania prawa do emerytury, gdyż wnioskodawca nie udokumentował 15-letniego okresu pracy w szczególnych warunkach.

Odwołanie od powyższej decyzji wniósł A. K. domagając się jej zmiany i przyznania prawa do emerytury. Wskazał, że pracował jako operator koparki oraz rozkładacz mas bitumicznych w Przedsiębiorstwie (...) w Ł..

Organ rentowy wniósł o oddalenie odwołania.

Wyrokiem z dnia 26 listopada 2014 r. Sąd Okręgowy w Lublinie zmienił zaskarżoną decyzję w ten sposób, że ustalił A. K. prawo do emerytury od 5 marca 2014 r.

Swoje rozstrzygnięcie Sąd Okręgowy oparł na następujących podstawach faktycznych i prawnych.

A. K., ur. (...), w dniu 5 marca 2014 r. złożył wniosek o emeryturę. Nie jest członkiem otwartego funduszu emerytalnego. Przed organem rentowym udowodnił 27 lat, 2 miesiące i 10 dni okresów składkowych i nieskładkowych, w tym 14 lat, 11 miesięcy i 21 dni stażu pracy w warunkach szczególnych (okoliczności bezsporne).

A. K. został zatrudniony w Przedsiębiorstwie (...) w dniu 2 czerwca 1989 r. w pełnym wymiarze czasu pracy, na stanowisku operatora koparki w Zakładzie (...). Do 31 grudnia 1998 r. przez cały czas zajmował stanowisko operatora koparki.

Pracował jako operator koparki gąsienicowej. Zajmował się załadunkiem samochodów, kopaniem rowów, pracą w piaskowni. Sporadycznie zdarzało się, że był kierowany do pracy przy układaniu masy bitumicznej. W tym charakterze pracował łącznie przez rok i 8 miesięcy.

Przesłuchani w sprawie świadkowie: R. T. i A. A. byli pracownikami (...) w okresie zatrudnienia tam wnioskodawcy. Zajmowali również stanowisko operatora koparki, przez co mieli szczegółową wiedzę na temat obowiązków wykonywanych przez wnioskodawcę.

Sąd Okręgowy wskazał, że zeznania przesłuchanych w sprawie świadków i wnioskodawcy były zgodne i korelowały ze sobą, jak również z dokumentacją zgromadzoną w aktach osobowych.

W ocenie Sądu Okręgowego zgromadzony materiał dowodowy pozwalał na jednoznaczne przyjęcie, że wnioskodawca wykonywał pracę w warunkach szczególnych na stanowisku operatora koparki od 2 czerwca 1989 r. do 31 grudnia 1998 r., w tym roku i 8 miesięcy, kiedy pracował jako rozkładacz mas bitumicznych. Powyższe prace wymienione zostały w wykazie A w dziale V, pozycja 3 - Prace maszynistów ciężkich maszyn budowlanych lub drogowych oraz w dziale IX poz. 5 „Prace bitumiarzy i przy produkcji asfaltobetonu”, rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43 ze zm.).

Sąd Okręgowy wskazał, że zgodnie z art. 184 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych mężczyznom urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 roku przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy osiągnęli okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 65 lat - dla mężczyzn oraz okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27. Emerytura taka przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa. Od 1 stycznia 2013 r. nie jest wymagane rozwiązanie stosunku pracy przez ubezpieczonego będącego pracownikiem.

Według art. 32. ust. 2 za pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach uważa się pracowników zatrudnionych przy pracach o znacznej szkodliwości dla zdrowia oraz o znacznym stopniu uciążliwości lub wymagających wysokiej sprawności psychofizycznej ze względu na bezpieczeństwo własne lub otoczenia. Ustęp 4 stanowi natomiast, że wiek emerytalny, o którym mowa w ust. 1, rodzaje prac lub stanowisk oraz warunki, na podstawie których osobom wymienionym w ust. 2 przysługuje prawo do emerytury, ustala się na podstawie przepisów dotychczasowych.

Zgodnie z § 2 ust. 1 Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy. Według § 3 cytowanego rozporządzenia za okres zatrudnienia wymagany do uzyskania emerytury, uważa się okres wynoszący 20 lat dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn, liczony łącznie z okresami równorzędnymi i zaliczanymi do okresów zatrudnienia. Natomiast § 4 ust. 1 rozporządzenia stanowi, że pracownik, który wykonywał

prace w szczególnych warunkach, wymienione w wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki: 1/ osiągnął wiek emerytalny wynoszący: 55 lat dla kobiet i 60 lat dla mężczyzn; 2/ ma wymagany okres zatrudnienia, w tym, co najmniej 15 lat pracy

w szczególnych warunkach. Jednocześnie przepis art. 1 § 2 rozporządzenia stanowi, że właściwi ministrowie, kierownicy urzędów centralnych oraz centralne związki spółdzielcze w porozumieniu z Ministrem Pracy, Płac i Spraw Socjalnych ustalają w podległych i nadzorowanych zakładach pracy stanowiska pracy, na których są wykonywane prace w szczególnych warunkach, wymienione w wykazach A i B.

W ocenie Sądu Okręgowego przesłanki do nabycia emerytury, określone w powyższych przepisach, zostały przez wnioskodawcę spełnione, toteż należało ustalić A. K. prawo do emerytury od dnia 5 marca 2014 r., tj. od dnia złożenia wniosku o emeryturę. Wobec powyższego Sąd Okręgowy orzekł, jak w wyroku.

Apelację od powyższego wyroku złożył organ rentowy zarzucając: 1/ naruszenie prawa materialnego przez błędną wykładnię i niewłaściwe zastosowanie art. 184 ust. 1 pkt 1 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych w zw. z § 2 ust. 1 i § 4 ust. 1 pkt 3 rozporządzenia z 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze; 2/ naruszenie art. 233 § 1 k.p.c. poprzez przekroczenie zasady swobodnej oceny dowodów; 3/ sprzeczność ustaleń Sądu z treścią zebranego w sprawie materiału dowodowego poprzez uznanie, że wnioskodawca spełnił wszystkie warunki wymagane do przyznania emerytury, w tym ponad 15 letni okres pracy w warunkach szczególnych.

W uzasadnieniu apelacji skarżący organ podniósł, że kwestią kluczową w niniejszej sprawie jest prawidłowe przyporządkowanie czynności wnioskodawcy do określonej branży. Wskazał, że w aktach rentowych znajduje się szczegółowe wyjaśnienie byłego pracodawcy wnioskodawcy z 22 maja 2014 r. (...) Ł., z którego wynika, że brak podstaw do zakwalifikowania wykonywanej przez wnioskodawcę pracy na stanowisku operatora koparki jako pracy w warunkach szczególnych, gdyż w załączniku do w/w rozporządzenia branża komunalna ujęta jest w dziale IX wykazu A „W gospodarce komunalnej” i prace operatora koparki nie są w nim wymienione. Wskazany przez Sąd I instancji dział V poz. 3 określa prace wymienione „W budownictwie i przemyśle materiałów budowlanych”, a w tym dziale nie mieści się Przedsiębiorstwo (...).

W tym stanie rzeczy organ rentowy wnosił o zmianę zaskarżonego wyroku i oddalenie odwołania.

W odpowiedzi na apelację A. K. wnosił o oddalenie apelacji.

Sąd Apelacyjny ustalił i zważył, co następuje:

apelacja jest niezasadna i podlega oddaleniu.

Jak wynika z uzasadnienia zaskarżonego orzeczenia i twierdzeń zawartych w apelacji, istotą sporu na obecnym etapie postępowania było ustalenie, czy wnioskodawca legitymuje się okresem 15 lat pracy w warunkach szczególnych.

Organ rentowy uwzględnił wnioskodawcy okres 14 lat, 11 miesięcy i 21 dni pracy w warunkach szczególnych, tj. w (...) Zakładach Budownictwa (...) w Ł. od 11 marca 1975 r. do 31 maja 1989 r. (14 lat, 2 miesiące i 21 dni) na stanowisku operatora koparki, na podstawie świadectwa pracy z 31 maja 1989 r. oraz w Przedsiębiorstwie (...) spółki z o.o. w Ł.: od 1 sierpnia 1991 r. do 9 września 1991 r. , od 1 września 1993 r. do 30 września 1993 r., od 1 sierpnia 1994 r. do 11 września 1994 r. , od 21 września 1994 r. do 30 listopada 1994 r., od 12 września 1995 r. do 11 października 1995 r., od 28 czerwca 1996 r. do 27 lipca 1996 r. i od 1 maja 1998 r. do 31 maja 1998 r. (9 miesięcy) na stanowisku rozkładacza mas bitumicznych, na podstawie świadectwa pracy w szczególnych warunkach z 27 lutego 2014 r. oraz załącznika do tego świadectwa.

Zdaniem organu rentowego z uwagi na brak 9 dni pracy do osiągnięcia wymaganego prawem okresu 15 lat zatrudnienia w warunkach szczególnych A. K. nie spełnił wszystkich warunków koniecznych do nabycia prawa do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym.

Organ rentowy, dokonując przeliczenia stażu pracy wnioskodawcy w warunkach szczególnych, nie wziął pod uwagę po pierwsze: okresów zwolnień lekarskich ubezpieczonego, a po drugie: okresu pracy wnioskodawcy na stanowisku operatora koparki w trakcie zatrudnienia w Przedsiębiorstwie (...) spółki z o.o. w Ł. z uwagi na brak możliwości przyporządkowania czynności wykonywanej przez wnioskodawcę w branży komunalnej do branży budownictwa i przemysłu materiałów budowlanych.

Z analizy materiału dowodowego niniejszej sprawy wynika, że wnioskodawca w okresie od 12 września 1994 r. do 20 września 1994 r., tj. przez 9 dni, przebywał na zwolnieniu lekarskim (świadczenie pracy, k. 6 a.r.). W załączniku do świadectwa pracy w warunkach szczególnych z dnia 27 lutego 2014 r. wyszczególnione zostały okresy pracy wnioskodawcy przy rozkładaniu mas bitumicznych, w tym okres pracy we wrześniu 1994 r. Z powyższego załącznika wynika, że zarówno przed zwolnieniem lekarskim, jak i bezpośrednio po powrocie ze zwolnienia, trwały prace przy rozkładaniu mas bitumicznych, prowadzone przez Przedsiębiorstwo (...) w Ł., w którym wnioskodawca był zatrudniony.

Sąd Apelacyjny postanowił uzupełnić postępowanie dowodowe w sprawie i w tym celu zwrócił się do Przedsiębiorstwa (...) spółki z o.o. w Ł. o udzielenie informacji, jakie okresy niezdolności do pracy z powodu choroby, wymienione w świadectwie pracy z 20 sierpnia 2009 r., przypadały w okresie delegowania A. K. do wykonywania pracy rozkładacza mas bitumicznych w /w zakładzie.

W odpowiedzi uzyskał informację, że praca przy rozkładaniu mas bitumicznych, w okresach niezdolności do pracy A. K. z powodu choroby, była wykonywana w następujących dniach: 11 grudnia 1992 r., od 21 do 25 czerwca 1993 r., od 12 do 16 i od 19 do 20 września 1994 r., 23 maja 1997 r., 29 grudnia 1998 r., 3 grudnia 1999 r. oraz od 8 do 10 listopada 2001 r. Pracodawca zaznaczył, że na podstawie posiadanej dokumentacji nie może jednoznacznie określić, czy wnioskodawca wykonywałby pracę rozkładacza mas bitumicznych, gdyby w tym czasie nie chorował. Dyspozycje wykonywania pracy rozkładacza pracownik otrzymywał bowiem ustnie, często w dniu planowanych prac.

Zgodnie z utrwalonym orzecznictwem Sądu Najwyższego do okresu pracy w szczególnych warunkach, o jakich mowa w § 4 ust. 1 pkt 3 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43 ze zm.), wlicza się okresy zasiłku chorobowego w czasie trwania tego stosunku pracy, przypadające po dniu wejścia w życie ustawy z dnia 17 października 1991 r. o rewaloryzacji emerytur i rent, o zasadach ustalania emerytur i rent oraz o zmianie niektórych ustaw (tak uchwała Sądu Najwyższego z 27 listopada 2003 r., sygn. III UZP 10/03, publ. OSNP 2004/5/87).

Przyjąć zatem należy, że wnioskodawca, który w okresie prowadzenia przez Przedsiębiorstwo (...) w Ł. prac polegających na rozkładaniu mas bitumicznych, przebywał na zwolnieniu lekarskim, winien mieć zaliczony okres pozostawania na zwolnieniu do okresu pracy w warunkach szczególnych w wymiarze 9 dni. Ze zgromadzonego materiału dowodowego wynika bowiem, że otrzymywał dyspozycje pracy w charakterze rozkładacza masy bitumicznej podczas zatrudnienia w w/w zakładzie, jeżeli wymagały tego okoliczności.

Z powyższymi ustaleniami nie stoją w sprzeczności pisemne wyjaśnienia pracodawcy A. K., złożone na etapie postępowania apelacyjnego, że okresy niezdolności do pracy wnioskodawcy we wrześniu 1994 r. przypadały: od 12 do 16 września 1994 r. oraz od 19 do 20 września 1994 r., co dawałoby 7 dni robót przy rozkładaniu masy bitumicznej. Stwierdzić bowiem należy, że 17 i 18 września 1994 r. były dniami wolnymi od pracy (sobota, niedziela), stąd nie zostały wyszczególnione przez pracodawcę w złożonym piśmie procesowym.

A zatem, po uwzględnieniu brakujących 9 dni pracy w warunkach szczególnych, wnioskodawca legitymuje się wymaganym, 15-letnim okresem pracy w warunkach szczególnych. Jest zatem uprawniony do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym, gdyż spełnił po temu wszystkie konieczne warunki.

Ubocznie zaznaczyć należy, że w ocenie Sądu Apelacyjnego ubezpieczony legitymuje się znacznie dłuższym, niż 15-letni, okresem pracy w warunkach szczególnych.

W wyroku z dnia 6 lutego 2014 r., sygn. I UK 314/13, publ. OSNP 2015/5/66, Sąd Najwyższy stanął na stanowisku, że za wykonywaną w warunkach szczególnych należy uznać również pracę przyporządkowaną w wykazie A załącznika do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43 ze zm.) do innego działu przemysłu niż ten, w którym jest świadczona, jeżeli stopień szkodliwości lub uciążliwości tego rodzaju pracy nie wykazuje żadnych różnic w zależności od branży, w której pracownik jest zatrudniony.

Powyższe stanowisko w pełni podziela Sąd Apelacyjny.

Zaznaczyć należy, że wnioskodawca w okresie zatrudnienia w Przedsiębiorstwie (...) w Ł. pracował na stanowisku operatora koparki, analogicznym do stanowiska zajmowanego w okresie zatrudnienia w (...) Zakładach Budownictwa (...) w Ł., który to okres został zaliczony przez organ rentowy do okresu pracy w warunkach szczególnych. Świadczenie, których zeznań organ rentowy w żaden sposób nie zakwestionował, zgodnie zeznali, że wnioskodawca w trakcie zatrudnienia w Przedsiębiorstwie (...) spółki z o.o. w Ł. pracował jako operator koparki gaśnicowej, stale i w pełnym wymiarze czasu pracy (na wezwanie wykonując pracę rozkładacza masy bitumicznej, a zatem także pracę w warunkach szczególnych). Jako operator koparki zajmował się załadunkiem samochodów, kopaniem rowów, czynnościami w piaskowni. W ocenie Sądu Apelacyjnego stopień szkodliwości, czy uciążliwości tego rodzaju pracy nie wykazuje żadnych różnic w porównaniu do pracy operatora koparki, jaką wnioskodawca wykonywał w ramach zatrudnienia w (...) Zakładach Budownictwa (...) w Ł..

Tym samym nie jest trafna argumentacja skarżącego, jakoby z uwagi na branżę, w jakiej działał wnioskodawca przy wykonywaniu pracy operatora koparki w Przedsiębiorstwie (...) spółki z o.o. w Ł., praca ta nie powinna zostać zaliczona do pracy w warunkach szczególnych w świetle przepisów rozporządzenia 3 rozporządzenia z 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze.

Za niezasadny uznać należy zarzut naruszenia art. 233 § 1 k.p.c., tj. przekroczenia przez Sąd I instancji granicy swobodnej oceny dowodów. Apelacja nie wykazuje uchybień w rozumowaniu Sądu, które podważałyby prawidłowość dokonanej oceny dowodów. W ocenie Sądu Apelacyjnego ocena materiału dowodowego, dokonana przez Sąd Okręgowy, choć lakoniczna, nie była jednak błędna. Podkreślić należy, iż naruszenie zasad swobodnej oceny dowodów nie może polegać na przedstawieniu przez stronę alternatywnego stanu faktycznego, a tylko na podważeniu przesłanek tej oceny z wykazaniem, że jest ona rażąco wadliwa lub oczywiście błędna – czego skarżący organ we wniesionej apelacji nie uczynił. W szczególności Sąd Apelacyjny nie dostrzegł sprzeczności ustaleń Sądu I instancji z treścią zebranego w sprawie materiału dowodowego.

Reasumując, stwierdzić należy, że zaskarżony wyrok jest prawidłowy i musi się ostać. Apelacja nie zawierała żadnej argumentacji przemawiającej za uwzględnieniem wniesionego środka zaskarżenia.

Mając powyższe na względzie Sąd Apelacyjny orzekł, na podstawie art. 385 k.p.c., jak w sentencji.